

Sygn. akt III AUa 376/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka (spr.) SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2018 r. w Szczecinie

sprawy U. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie i wysokość emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 15 lutego 2017 r. sygn. akt VI U 331/16

oddala apelację.

SSA Barbara Białecka SSA Anna Polak SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk

Sygn. akt: III AUa 376/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 lutego 2013 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej ustalenia wysokości emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w sprawie nie może mieć zastosowania art. 55 ustawy emerytalnej, bowiem wnioski z dnia 15 lutego 2013 r. nie jest wnioskiem złożonym po raz pierwszy. Natomiast ustalenie prawa do emerytury zgodnie z art. 24 ustawy dotyczy ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

Decyzją z dnia 20 maja 2016 r., znak (...), organ rentowy odmówił ubezpieczonej przyznania emerytury. W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, że możliwość przyznania emerytury osobie, która miała

wcześniej ustalone prawo do innej emerytury i ustalenia jej wysokości na zasadach przewidzianych w art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej dotyczy przypadków, w których osoba wcześniej uprawniona do takiego świadczenia spełnia warunki wymagane do ustalenia prawa do emerytury na podstawie innego przepisu.

Ubezpieczona wniosła odwołania od w/w decyzji. Po ostatecznym sprecyzowaniu stanowiska wniosła o potraktowanie spóźnionego odwołania jako wniesionego w terminie. Jednocześnie wskazała, iż spełnia wszystkie przesłanki określone w art. 55 ustawy emerytalnej.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o odrzucenie odwołania od decyzji z dnia 26 lutego 2013 r., znak (...), jako spóźnionego, ewentualnie jego oddalenie oraz oddalenie odwołania od decyzji z dnia z dnia 20 maja 2016 r., znak (...). Uzasadniając wnioski o oddalenie odwołań, organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko przedstawione w zaskarżonych decyzjach.

Postanowieniem z dnia 5 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim zarządził połączenie spraw z odwołań ubezpieczonej do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz prowadzenie ich pod sygn. akt VI U 331/16.

Wyrokiem z dnia 15 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania (pkt I) oraz przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim na rzecz radcy prawnego M. D. kwotę 360 zł. powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonej z urzędu.

Sąd I instancji ustalił, że ubezpieczona U. P. urodziła się w dniu (...) Na mocy decyzji z dnia 1 lipca 2002 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej od dnia 1 czerwca 2002 r. emeryturę w związku z ukończeniem wieku powszechnego. Decyzją z dnia 30 listopada 2006 r. pozwany organ rentowy ustalił prawo do tego świadczenia od dnia (...) i dokonał wyrównania w jego wypłacie.

Decyzją z dnia 13 listopada 2002 r. organ rentowy, po spełnieniu warunku okresu ubezpieczenia, od 1 sierpnia 2002 r. przyznał ubezpieczonej emeryturę na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej.

W dniu 15 lutego 2013 r. ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o naliczenie emerytury. Decyzją z dnia 26 lutego 2013 r., znak (...), organ rentowy odmówił ubezpieczonej ustalenia wysokości emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w sprawie nie może mieć zastosowania art. 55 ustawy emerytalnej, bowiem wniosek z dnia 15 lutego 2013 r. nie jest wnioskiem złożonym po raz pierwszy. Natomiast ustalenie prawa do emerytury zgodnie z art. 24 ustawy dotyczy ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

W dniu 23 kwietnia 2016 r. ubezpieczona wniosła odwołane od w/w decyzji oraz wystąpiła z nowym wnioskiem o naliczenie emerytury.

Decyzją z dnia 20 maja 2016 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej przyznania emerytury. W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, że możliwość przyznania emerytury osobie, która miała wcześniej ustalone prawo do innej emerytury i ustalenia jej wysokości na zasadach przewidzianych w art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej dotyczy przypadków, w których osoba wcześniej uprawniona do takiego świadczenia spełnia warunki wymagane do ustalenia prawa do emerytury na podstawie innego przepisu.

Od 28 grudnia 2001 r. ubezpieczona była zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy bez prawa do zasiłku. Dnia 29 lipca 2002 r. została wyrejestrowana z powodu podjęcia pracy w ramach robót publicznych w Powiatowym Urzędzie Pracy w G. Obecnie nie jest zarejestrowana jako osoba poszukująca pracy.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, Sąd Okręgowy uznał, że odwołania ubezpieczonej nie zasługiwały na uwzględnienie.

Sąd orzekający wskazał, że zgodnie z treścią art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.) emerytura wynosi: 1) 24 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 19,

z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz 2) po 1,3 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych, 3) po 0,7 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych – z uwzględnieniem art. 55. W myśl ust. 2 przy obliczaniu emerytury okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy. Z kolei, jak stanowi ust. 3, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia,

o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się

w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Przy czym, wobec treści ust. 4- przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Zgodnie z ust. 5 przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio, jeżeli podstawę wymiaru emerytury stanowi podstawa wymiaru emerytury przyjętej do obliczenia świadczenia przedemerytalnego. Innymi słowy, art. 53 ustawy emerytalnej reguluje zasady obliczania wysokości emerytury jako pierwszego świadczenia oraz emerytury jako świadczenia kolejnego, ustalanego – w związku ze spełnieniem warunków do jego uzyskania – po emeryturze lub rencie z tytułu niezdolności do pracy, do których prawo zostało ustalone wcześniej bądź po wcześniej pobieranym świadczeniu przedemerytalnym.

Stosownie do treści art. 53 ust. 3 ustawy, emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym – ust. 4 art. 53 ustawy.

Sąd Okręgowy zważył, iż ubezpieczona nie spełniła przesłanek do nabycia prawa do kolejnej emerytury na innej podstawie prawnej, zatem brak było podstaw do przeliczenia świadczenia na podstawie art. 53 ust. 4 w zw. z ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 sierpnia 2016 r., sygn. akt III AUa 2216/15).

Przechodząc do oceny odwołania od decyzji z dnia 26 lutego 2013 r., znak (...), którą pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonej ustalenia wysokości emerytury w oparciu o art. 55 ustawy emerytalnej, również nie zasługiwało ono na uwzględnienie. Zgodnie z treścią art. 55 ustawy emerytalnej ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

W doktrynie wskazuje się, że prawo, o którym mowa w art. 55 ustawy emerytalnej przysługuje osobom, które po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego pozostawały nadal w ubezpieczeniach emerytalnym i rentowych (obowiązkowych lub dobrowolnych)

i spełniają warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy, a z wnioskiem

o emeryturę wystąpiły po 31 grudnia 2008 r. Przy czym, przesłanką zastosowania art. 55 ustawy nie może być spełnienie warunków do przyznania emerytury niepełnej na podstawie art. 28. Ponadto zaznacza się, iż w praktyce zastosowanie tego przepisu będzie możliwe w przypadku osób, które po wejściu w życie podlegały ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym przez odpowiednio długi okres i osiągały wysokie przychody (por. G. Gudowska, K. Ślęzak (red.), Emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz. Warszawa 2013).

W okolicznościach niniejszej sprawy, jak słusznie zauważył organ rentowy, ubezpieczona nie wystąpiła z wnioskiem o emeryturę powszechną po 31 grudnia 2008 r.,

a wcześniej. Emerytura ta została jej przyznana na mocy decyzji z dnia 1 lipca 2002 r.

W konsekwencji niemożliwym pozostawało zastosowanie w/w przepisu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy w pkt I wyroku oddalił odwołania ubezpieczonej. Z kolei w pkt II wyroku Sąd Okręgowy przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim na rzecz radcy prawnego M. D. kwotę 360 zł powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonej z urzędu.

Z rozstrzygnięciem Sądu I instancji w całości nie zgodziła się ubezpieczona, która w wywiezionej apelacji wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej okazała się nieuzasadniona.

Wydane przez Sąd Okręgowy rozstrzygnięcie jest prawidłowe, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do jego zmiany zgodnie z żądaniem skarżącej. Sąd I instancji przeprowadził odpowiednie do wymagań rozpatrywanej sprawy postępowanie dowodowe, poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i dokonał odpowiadającej tymże ustaleniom prawidłowej wykładni przepisu art. 53 ust. 4 oraz art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1383; dalej jako „ustawa emerytalna”), jak również pozostałych wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przepisów tejże ustawy.

Na wstępie zaznaczyć należy, iż wbrew twierdzeniom U. P., ma ona przyznane decyzją z dnia 1 lipca 2002 r. prawo do emerytury – w związku z ukończeniem wieku powszechnego – od dnia 1 czerwca 2002 r. (decyzją z dnia 30 listopada 2006 r. organ rentowy ustalił prawo do tego świadczenia od dnia (...) i dokonał wyrównania w jego wypłacie). Przedmiotowe postępowanie, wszczęte na skutek odwołania ubezpieczonej od decyzji organu rentowego z dnia 26 lutego 2013 r. oraz z dnia 20 maja 2016 r., dotyczy natomiast samej wysokości świadczenia. Przypomnieć należy, że U. P. w dniach 15 lutego 2013 r. oraz 23 kwietnia 2016 r. występowała do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskami o „naliczenie emerytury”.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że Sąd I instancji słusznie uznał, iż ubezpieczona U. P. nie spełnia warunków do przeliczenia emerytury według regulacji art. 55 ustawy emerytalnej. Zgodnie z treścią tego przepisu ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53. Jak słusznie uznał Sąd I instancji, powyższy przepis nie mógł znaleźć zastosowania w rozpoznawanej sprawie z uwagi na to, że U. P. z wnioskiem o emeryturę powszechną wystąpiła przed dniem 31 grudnia 2008 r. (decyzją z dnia 1 lipca 2002 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej od dnia 1 czerwca 2002 r. emeryturę w związku z ukończeniem wieku powszechnego).

W dalszej kolejności przypomnieć należy, że stosownie do treści art. 53 ust. 3 ustawy emerytalnej emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 53 ust. 4 ustawy).

Przeliczenie określone w art. 53 ust. 4 w związku z art. 53 ust. 3 ustawy emerytalnej ma charakter jednorazowy. Dotyczy tylko sytuacji, gdy ubezpieczony po nabyciu prawa do renty lub emerytury (wcześniejszej lub w obniżonym wieku), której podstawę wymiaru wskazał jako podstawę wymiaru emerytury z tytułu osiągnięcia wieku powszechnego podlegał przez co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Nie dotyczy to odwołującego, który 30–miesięczny staż podlegania ubezpieczeniom społecznym po nabyciu prawa do wcześniejszej emerytury osiągnął dopiero po przyznaniu mu prawa do emerytury w wieku powszechnym.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, na co uwagę zwrócił Sąd I instancji, że art. 53 reguluje zasady obliczania wysokości emerytury jako pierwszego świadczenia oraz emerytury jako świadczenia kolejnego, ustalanego – w związku ze spełnieniem warunków do jego uzyskania – po emeryturze lub rencie z tytułu niezdolności do pracy, do których prawo zostało ustalone wcześniej, bądź po wcześniej pobieranym świadczeniu przedemerytalnym. Przepis art. 53 ust. 3 i 4 ustawy emerytalnej w żaden sposób nie mógł zatem znaleźć zastosowania do przeliczenia nabytej przez ubezpieczoną emerytury

w wieku powszechnym. Sąd Okręgowy trafnie wskazał bowiem, iż w okolicznościach niniejszej sprawy ubezpieczona nie spełniła przesłanek do nabycia prawa do kolejnej emerytury na innej podstawie prawnej, zatem brak było podstaw do przeliczenia świadczenia na podstawie art. 53 ust. 4 w zw. z ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Reasumując, Sąd Apelacyjny podzielił ocenę prawną dokonaną przez Sąd I instancji w niniejszej sprawie i uznał, że decyzje organu rentowego z dnia 26 lutego 2013 r. oraz z dnia 20 maja 2016 r. są decyzjami prawidłowymi.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

SSA Barbara Białecka SSA Anna Polak SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk